

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง (2) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภูมิหลังต่อการพัฒนาท้องถิ่น (4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจพอเพียงต่อการพัฒนาท้องถิ่น (5) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเงื่อนไขต่อการพัฒนาท้องถิ่น

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งได้ทำการทดสอบล่วงหน้า (pretest) เพื่อทดสอบหาค่าความเชื่อถือได้ (reliability) ได้ค่า Alpha เท่ากับ 0.920 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ

สรุปผลการศึกษาวิจัย

ในส่วนนี้จะนำผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปผลการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สรุปผลข้อมูลปัจจัยภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยเงื่อนไข

ส่วนที่ 4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการพัฒนาของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

ส่วนที่ 5 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ส่วนที่ 1 สรุปผลข้อมูลปัจจัยภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จำนวน 500 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 41-55 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสถานภาพสมรสเป็นส่วนใหญ่ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มียาได้ครอบครัวอยู่ระหว่าง 3,001-5,000 บาทต่อเดือน มีรายจ่ายของครอบครัวอยู่ระหว่าง 5,001-7,000 บาทต่อเดือน มีหนี้สินอยู่ระหว่าง 50,000-200,000 บาท มีเงินออมน้อย ส่วนมากมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตรมากกว่ากลุ่มอื่น และได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อวิทยุโทรทัศน์มากที่สุด (ดูตาราง 6)

ส่วนที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการศึกษา ระดับการปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียงของประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง จำนวน 500 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.94) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า (ดูตาราง 7)

ด้านความพอประมาณมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.18)

ด้านความมีเหตุผลมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.39)

ด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.02)

เงื่อนไขด้านความรู้มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.23)

เงื่อนไขด้านคุณธรรมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.85)

ส่วนที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัย เกื้อหนุน

ผลการศึกษา ระดับการปฏิบัติปัจจัยเกื้อหนุน ของประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่
ขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง จำนวน 500 คน พบว่า มีการนำปัจจัย
เกื้อหนุนไปปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.58) เมื่อพิจารณาในแต่ละ
ด้าน พบว่า (ดูตาราง 13)

ด้านการมีส่วนร่วมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.26)

ด้านบทบาทผู้นำมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.07)

ด้านชุมชนเข้มแข็งมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.42)

ส่วนที่ 4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการพัฒนาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบ แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

ผลการศึกษา ระดับการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง
พบว่า มีระดับการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.19) เมื่อ
พิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า (ดูตาราง 17)

ด้านเศรษฐกิจมีระดับการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.39)

ด้านสังคมมีระดับการพัฒนาอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.03)

ด้านวัฒนธรรมมีระดับการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.31)

ด้านสิ่งแวดล้อมมีระดับการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.05)

ส่วนที่ 5 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1: การพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับการพัฒนามาก

ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า การพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมมี
ระดับการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.19) ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าระดับการ
พัฒนาท้องถิ่นไม่เป็นไปตามสมมติฐาน (ดูตาราง 17)

**สมมติฐานที่ 2: ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล-
อินทร์แปลงมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก**

ผลการศึกษา พบว่า ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลงมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.94) ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าระดับการพัฒนาท้องถิ่นไม่เป็นไปตามสมมติฐาน (ดูตาราง 7)

สมมติฐานที่ 3: ปัจจัยภูมิหลังมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภูมิหลังต่อการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า สมมติฐานที่ 3.1: เพศมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ดูตาราง 22)

สมมติฐานที่ 3.2: อายุที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ดูตาราง 23)

สมมติฐานที่ 3.3: ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ดูตาราง 24)

สมมติฐานที่ 3.4: อาชีพที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (ดูตาราง 25)

สมมติฐานที่ 3.5: รายได้ครอบครัวที่แตกต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ดูตาราง 26)

สมมติฐานที่ 3.6: การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ดูตาราง 27)

สมมติฐานที่ 4: เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาท้องถิ่น

ผลการศึกษา พบว่า เศรษฐกิจพอเพียงด้านความรู้ ด้านความมีเหตุผล และด้านความพอประมาณเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงบวก (ดูตาราง 28)

สมมติฐานที่ 5: ปัจจัยเกื้อหนุนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาท้องถิ่น

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยเกื้อหนุนด้านชุมชนเข้มแข็ง และด้านบทบาทผู้นำเป็น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในเชิงบวก (ดูตาราง 29)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร ที่กล่าวมาข้างต้นมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. จากผลการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมมีระดับการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาท้องถิ่นในบางด้าน โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจนั้นมีการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย ไม่ว่าจะเป็นการมีรายได้เพิ่มขึ้น การจ้างงานภายในชุมชน การส่งผลผลิตทางการเกษตรออกไปขายภายนอกชุมชนอยู่ในระดับน้อย ทำให้คนในชุมชนนั้นมีความยากจนมีรายจ่ายมากกว่ารายได้และเป็นหนี้ จึงส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวม ดังนั้นเราควรที่จะแสวงหาแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นให้มั่นคงและยั่งยืน ซึ่ง รังสรรค์ ชนะพรพันธุ์ (2538, หน้า 137-140) ได้เสนอแนวคิดยุทธวิธีในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจไทยในกระแสโลกาภิวัตน์ไว้ว่า การพึ่งตนเองต้องสอดคล้องกับพุทธปรัชญา โดยต้องเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตจากแบบแผนการกินคืออยู่ดีมาเป็นแบบอยู่พอดี กินพอดี เพื่อลดผลกระทบอันเกิดจากความผันผวนของตลาดเป้าหมายของการผลิตต้องปรับเปลี่ยนเป็นการผลิตเพื่อกินเพื่อใช้ เมื่อมีส่วนเกินจึงนำออกขายและในการผลิตเพื่อกินเพื่อใช้นั้น ต้องกระจายการผลิตทั้งปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ซึ่งเป็นวิธีที่ทำให้ลดสายสัมพันธ์กับตลาด และช่วยลดผลกระทบอันเกิดจากความผันผวนของตลาดได้ การพัฒนาควรอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมของชุมชนให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาของชาวบ้าน ควรมีการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งองค์กรชุมชนหรือองค์กรชาวบ้านเพื่อสร้างความแข็งแกร่งและอำนาจต่อรองของประชาชน และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากรในท้องถิ่น

2. จากผลการศึกษาศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าประชากรมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจด้านความพอประมาณและด้านความมีเหตุผลอยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะว่าประชากรในพื้นที่ส่วนมากมีการศึกษาระดับประถมศึกษาทำให้ไม่มีความรู้ที่จะวางแผนในการใช้จ่ายเงิน ไม่รู้การทำบัญชีการใช้จ่ายเงิน ใช้จ่ายเงินอย่างสุรุ่ยสุร่าย ไม่รู้จักเก็บออมเงินส่วนหนึ่งที่หามาได้ อีกทั้งปัจจุบันประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลงนั้นให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมมากเกินไป ทำให้แต่ละครอบครัวต้องดิ้นรนหาเงินมาเพื่อสนองความต้องการของตนเอง ทำให้ไม่รู้จักความพอประมาณ และขาดเหตุผลในการซื้อสินค้าหรือของใช้ที่ไม่จำเป็นส่งผลให้ใช้จ่ายเงินเกินตัวและเป็นหนี้ ดังที่ ปนัดดา พงศ์นภาพิไล (2543, หน้า 68) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หรือระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองหมายถึงความสามารถของชุมชน เมืองรัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้ โดยพยายามหลีกเลี่ยงที่จะพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ ซึ่งเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลคือความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน กำหนดความเป็นอยู่อย่างประมาณตน ตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยมมีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พันนาการอยู่กับสิ่งใด นั่นก็คือ การหันกลับมายึดเส้นทางสายกลางในการดำรงชีวิต

3. จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภูมิหลังต่อการพัฒนาท้องถิ่นของประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลงพบว่า เพศและอาชีพที่แตกต่างกันเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวม

3.1 จากการศึกษา เพศที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมที่แตกต่างกัน ซึ่งจากการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย เพศหญิงมีค่าคะแนนเฉลี่ยมากกว่าเพศชาย ดังนั้นควรที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้เพศหญิงมีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น

3.2 จากการศึกษา อาชีพที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมที่แตกต่างกันซึ่งจากการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย อาชีพ

รัฐบาลมีค่าคะแนนเฉลี่ยมากกว่าอาชีพอื่น ในการที่จะพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า มีเสถียรภาพ ไม่ว่าจะเป็นเสถียรภาพทางการผลิต ความมั่นคงของรายได้ มีความมั่นคงของชีวิต สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม นั้นควรเปิดโอกาสให้คนที่ประกอบอาชีพรับราชการมีส่วนสำคัญในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นส่งเสริมและสนับสนุนให้ความรู้กับประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ การพัฒนาฝีมือแรงงานของคนภายในชุมชน ซึ่งจะช่วยให้มีอาชีพเสริม ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ดังที่เซียร์ (Seers อ้างถึงใน บุญธรรม คำแพथย์, 2542, หน้า 19) กล่าวว่าการพัฒนาควรมีเป้าหมายที่การลดความยากจน การว่างงาน และความไม่เป็นธรรม โดยต้องมีการปรับปรุงการศึกษาและอัตราการรู้หนังสือ ครอบครัวต้องมีรายได้เพียงพอต่อการใช้จ่ายสิ่งที่จำเป็น

4. เศรษฐกิจพอเพียงเงื่อนไขด้านความรู้ ด้านความมีเหตุผล และด้านความพอประมาณมีอิทธิพลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเฉพาะเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขด้านความรู้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมมากที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น ดังนั้น การที่จะพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลงให้เจริญก้าวหน้า มั่นคงอย่างยั่งยืนนั้น ควรให้ความสำคัญกับเงื่อนไขด้านความรู้เป็นอันดับแรก ดังนั้นหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง องค์กรการบริหารส่วนตำบล ควรสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดความรู้ในการประกอบอาชีพให้กับบุตรหลาน เช่น การเกษตร การทำผลิตภัณฑ์จากวัสดุพื้นบ้าน สนับสนุนให้ประชากรในท้องถิ่นเข้ารับการฝึกอบรมด้านอาชีพเสริมจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุตรหลานได้รับการ ศึกษาในระดับที่สูงขึ้นเพื่อจะได้นำความรู้ที่มีอยู่ไปปรับใช้กับงานหรืออาชีพที่ทำอยู่ให้ประสบผลสำเร็จ ดังพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 4 ธันวาคม 2546 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง 2540)

“... ต้องพัฒนาอาชีพความเป็นอยู่ของประชาชน คืออาชีพไม่ใช่เพียงแค่ปลูกผัก ถั่ว ปลูกงาให้หลานเฝ้า แต่เป็นเรื่องของให้ความอยู่ดี กินดี ความรู้ การศึกษา ต้องช่วยให้การศึกษาดีขึ้น เพราะว่าถ้าการศึกษาไม่ดี คนไม่สามารถที่จะทำงาน

การศึกษาต้องได้ทุกระดับถ้าพูดถึงระดับสูง หมายความว่า นักวิทยาศาสตร์ชั้นสูง ถ้าไม่มีการเรียนชั้นประถม ชั้นอนุบาล ไม่มีทางที่จะให้คนไทยขึ้นไปเรียนในชั้นสูง หรือเรียนชั้นสูง เรียนไม่ดี ซึ่งเดี๋ยวนี้ก็ยังไม่ดี เพราะว่าชั้นสูงนั้น ต้องมีรากฐานชั้นต่ำ ถ้าชั้นต่ำไม่ดี เรียนชั้นสูงต่าง ๆ ไม่รู้เรื่อง...” (หน้า 72)

5. ปัจจัยเกื้อหนุนด้านชุมชนเข้มแข็งและด้านบทบาทผู้นำเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเฉพาะด้านชุมชนเข้มแข็งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมมากที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น เนื่องจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง มีความสามัคคีและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว และสมาชิกภายในชุมชนสามารถร่วมกันคิดสึนใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนอย่างอิสระ ดังนั้นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้ท้องถิ่นพัฒนาไปได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนนั้นควรให้ความสำคัญกับชุมชนเข้มแข็งเป็นหลัก ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2544, หน้า 18) ได้นิยามความหมาย ความเข้มแข็งของชุมชนไว้ในรายงานศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็ง โดยกล่าวว่า ชุมชนเข้มแข็ง หมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ของเมืองหรือชนบท รวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชน โดยมีการเรียนรู้ การจัดการและการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของคนในชุมชน แล้วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ชุมชนสหกรณ์ องค์กรชาวบ้าน เครือข่ายและอื่น ๆ ที่มีความหมายรวมถึง การร่วมมือช่วยเหลือกันเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันและมีความเอื้ออาทรต่อชุมชนอื่น ๆ ในสังคมด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลการศึกษาวิจัย

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวคิดในการพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลงควรให้ความสำคัญในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมการจ้างงานภายในชุมชนมากขึ้น

การส่งผลผลิตทางการเกษตรออกไปขายภายนอกชุมชนเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน เนื่องจากที่ผ่านมามีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับน้อย

2. หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ความรู้ ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลงให้รู้จักการออม รู้จักการประหยัด ไม่ใช้จ่ายเงินเกินตัว เพราะที่ผ่านมาประชาชนภายในองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง ใช้จ่ายเงินเกินตัวไม่รู้จักความพอประมาณ อีกทั้งไปกู้ยืมเงินทั้งในระบบและนอกระบบมาใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ส่งผลให้มีหนี้เพิ่มขึ้น

3. หน่วยงานของรัฐควรเข้าไปให้ความรู้กับประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลงในด้านการทำบัญชีรายรับรายจ่ายภายในครอบครัว การวางแผนการใช้จ่ายเงินในแต่ละเดือนเนื่องจากผลการศึกษาวิจัยบ่งชี้ให้เห็นว่าประชาชนนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ต้องสร้างจิตสำนึกให้กับคนในท้องถิ่นให้มีเหตุผลในการใช้จ่ายเงิน รู้จักการวางแผนการใช้จ่ายเงิน ไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ไม่กู้ยืมเงินมาซื้อของใช้โดยไม่จำเป็น ซึ่งจะเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวโดยไม่จำเป็น

4. ประชากรที่อาศัยอยู่ภายในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลงนั้นส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักโดยเฉพาะอาชีพทำนาหลังจากที่ฤดูทำนาเสร็จ คนภายในชุมชนก็จะว่างงาน ไม่มีงานทำ ทำให้กลุ่มคนเหล่านี้ขาดรายได้มีแต่รายจ่าย ดังนั้นหน่วยงานของรัฐควรมีความร่วมมือกับหน่วยงานของเอกชน เพื่อให้ความรู้ในการฝึกอบรมด้านอาชีพเสริมให้กับประชาชนในชุมชน ส่งเสริมให้มีการจ้างงานภายในชุมชนมากขึ้น ภายในชุมชนเองควรมีการรวมกลุ่มกันเพื่อพัฒนาสินค้าภายในชุมชนไปขายตลาดภายนอกชุมชนเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวได้อีกทางหนึ่ง และในการทำการเกษตรนั้นควรที่จะทำการเกษตรแบบผสมผสานตามหลักทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ แทนที่จะปลูกพืชเชิงเดี่ยว

5. จากการพัฒนาที่ผ่านมาเพศหญิงมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นน้อยมาก ดังนั้น ควรที่จะเปิดโอกาสให้เพศหญิงมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการทำงานเพื่อพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น

6. การประกอบอาชีพของคนในชุมชนก็มีส่วนสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ มั่นคงอย่างยั่งยืนได้ เนื่องจากผลการวิจัยได้บ่งชี้ให้เห็นว่าอาชีพรับราชการนั้นมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นมากที่สุด ซึ่งบุคคลที่ประกอบอาชีพเหล่านี้จะได้รับการศึกษาที่สูง ดังนั้นการที่เราจะพัฒนาท้องถิ่นหรือชุมชนให้เจริญ รุ่งเรืองและมั่นคงอย่างยั่งยืนได้นั้น จะต้องให้ความสำคัญในด้านการศึกษาโดยส่งเสริม สนับสนุนให้การศึกษากับคนภายในชุมชนมากขึ้นและต่อเนื่อง องค์กรบริหารส่วนตำบลจะต้องมีส่วนสำคัญในการสนับสนุน ส่งเสริมในด้านการศึกษาอาทิ เช่นการจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อเป็นทุนการศึกษาให้กับเด็กที่เรียนดีแต่ยากจน ในส่วนกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มวัยทำงานซึ่งมีมากที่สุดที่อาศัยอยู่ในชุมชน กลุ่มเหล่านี้้องค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะต้องประสานความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนเพื่อเข้ามาอบรมให้ความรู้ เช่นการให้ความรู้ในการทำเกษตรกรรมที่ถูกต้อง และอบรมอาชีพเสริมให้กับคนภายในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้คนในชุมชนเรียนรู้วิธีการที่จะช่วยลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปได้

7. ที่ผ่านมามีประชากรภายในตำบลอินทร์แปลงดำเนินชีวิต ด้วยความพึงพอใจต่อชีวิตสำนึกของความพอดี และความพอเพียงมีการใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย ทำให้มีรายได้น้อยกว่ารายจ่ายและเป็นหนี้ ส่งผลให้เกิดปัญหาภายในชุมชนขึ้นอีกมากมาย ดังนั้นการที่จะพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญรุ่งเรือง มั่นคงและยั่งยืน สามารถดำรงอยู่ได้ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในทุกด้าน ควรที่จะน้อมนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนให้ผ่านพ้นวิกฤตที่เกิดขึ้น ซึ่งจากผลการวิจัยได้บ่งชี้ให้เห็นว่าเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรู้ ด้านความมีเหตุผล และด้านความพอประมาณมีอิทธิพลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้น องค์กรบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลงควรที่จะมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาชุมชนให้รอดพ้นจากภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่ชุมชนที่มั่นคงและยั่งยืนต่อไปได้

8. การจะทำให้ชุมชนเข้มแข็งได้นั้นสมาชิกภายในชุมชนต้องสามารถร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว คนภายในชุมชนต้องมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน เนื่องจากที่ผ่านมามีประชากรภายในชุมชนเริ่มเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม

และให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนลดน้อยลง และคนในชุมชนจะต้องมีอิสระในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำและร่วมรับผิดชอบผลจากการพัฒนาร่วมกัน ทั้งนี้ต้องมี การติดตามและประเมินผลการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาชุมชนโดยผ่านกระบวนการของชุมชน ภายในชุมชนเองควรมีเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่น อาจเป็น ภาวความร่วมมือระหว่างคนในชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการ เพื่อร่วมกันพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งและยั่งยืนตลอดไป

9. ผู้นำท้องถิ่นควรมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง แก่ ประชากรภายในชุมชน ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้าน การดำรงชีพ การพัฒนาความรู้ใน การประกอบอาชีพ ตลอดจนการสร้างควมสามัคคีภายในชุมชน ผู้นำท้องถิ่นต้อง ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันของประชากรในท้องถิ่นเพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ใน การพัฒนาท้องถิ่น ในการดำเนิน โครงการพัฒนาท้องถิ่นนั้น นายองค์การบริหารส่วน ตำบลจะต้องตัดสินใจได้อย่างถูกต้องทำให้การพัฒนาดำเนินไปได้ด้วยดี อีกทั้งต้องเข้าไป กำกับดูแลและประเมินผลโครงการพัฒนาให้แล้วเสร็จตามที่กำหนดไว้ ผู้นำชุมชน เองก็ต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อนำแนวคิดนั้นมาปรับใช้ในการทำงานได้ อีกทั้ง ผู้นำเองก็ต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอซึ่งจะช่วยให้ได้ความรู้ใหม่ ๆ มาพัฒนา ท้องถิ่นให้เจริญ มั่นคงและยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์แปลง อำเภอรามอินทรา จังหวัดสกลนคร เท่านั้น ดังนั้นควรทำการศึกษาในทุกภาคของประเทศไทย เพื่อนำมาเปรียบเทียบกันว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่นของแต่ละภาคนั้นเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร เนื่องจากแต่ละภาคมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านสภาพแวดล้อม สภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน อีกทั้งบทบาทผู้นำและการมีส่วนร่วมของสมาชิกภายในชุมชนด้วยน่าจะมีส่วนสำคัญในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาท้องถิ่น ให้มั่นคงและยั่งยืนตลอดไป